

УДК 349.442.237.337

ВИДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

С.М. Філюк

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

У статті подані нормативно-правова база сільського туризму та подана характеристика державного регулювання в сільському туризмі.

В соціально-економічному контексті сільський туризм теж виступає важливим допоміжним чинником економічного розвитку не тільки держави, а й населення сільськогосподарських районів, оскільки залучає капіталовкладення, сприяє розвитку регіонів. У зв'язку з цим особливого значення набуває створення економіко-правових засад для залучення широких верств населення до туристичної діяльності. Одним із першочергових кроків в цій сфері повинно стати державне регулювання відносин у сфері сільського туризму.

Для впровадження державної політики розвитку сільського туризму необхідні певні фінансово-економічні важелі, що як ніколи потребують теоретичного обґрунтування та політико-правової підтримки.

Такий вид туризму виконує функції оздоровлення та пізнання, даючи можливість міським жителям відпочити на природі, відвідати місцеві пам'ятки, ознайомитися з побутом сучасних сільських мешканців та народними традиціями, які вони зберігають з давніх часів. Сільський туризм розвиває інфраструктуру села, забезпечує селян новими робочими місцями та сприяє надходженню коштів до державного та місцевого бюджетів.

Ключові слова: сільський туризм, нормативно-правова база, державне регулювання.

Постановка проблеми. Проблема соціально-економічної сфери села сприяє пошуку нових джерел забезпечення відродження сільських територій. В таких умовах посилюється значення сільського зеленого туризму, який не потребує наявності у громади туристсько-рекреаційних ресурсів, що робить його привабливим напрямом розвитку для більшості сільських територій України. Такий вид туризму виконує функції оздоровлення та пізнання, даючи можливість міським жителям відпочити на природі, відвідати місцеві пам'ятки, ознайомитися з побутом сучасних сільських мешканців та народними традиціями, які вони зберігають з давніх часів. Сільський туризм розвиває інфраструктуру села, забезпечує селян новими робочими місцями та сприяє надходженню коштів до державного та місцевого бюджетів.

Мета роботи. Дослідження означеної проблеми суттєво ускладнюється ще й тим, що на сьогоднішній день у сучасній науковій думці відсутня єдність у тлумаченні понять, таких як «сільський туризм», «зелений туризм», «сільський, зелений туризм» їх державне регулювання та нормативно-правова база. Тому спробуємо проаналізувати ці поняття, їх сутність і зміст.

Аналіз публікацій та досліджень.

Питання пошуку шляхів вирішення завдань державного регулювання туристичної сфери діяльності, у тому числі сільського зеленого туризму, знайшли відображення в наукових працях Ю. Алексєєвої, В. Бакуменка, І. Валентюк, Є. Козловського, Н. Коніщевої, О.Коротич, М. Костриці, Ю. Куца, В. Лугового, О. Оболенського, М. Пірен, Є. Ромата, Т. Ткаченко, М. Туріянської. Всі ці науковці розглядають державне регулювання сільського зеленого туризму в розрізі управління туристичною сферою, не зупиняючись на умовах надання послуг на території сільських місцевостей.

Результати досліджень. В цьому контексті сільський туризм теж виступає важливим допоміжним чинником економічного розвитку не тільки держави, а й населення сільськогосподарських районів, оскільки залучає капіталовкладення, сприяє розвитку регіонів. У зв'язку з цим особливого значення набуває створення економіко-правових засад для залучення широких верств населення до туристичної діяльності. Одним із першочергових кроків в цій сфері повинно стати державне регулювання відносин у сфері сільського туризму.

Для впровадження державної політики розвитку сільського туризму необхідні певні фінансово-економічні важелі, що як ніколи потребують теоретичного обґрунтування та політико-правової підтримки. В.А. Квартальнов вважає, що державна туристична політика є складовою частиною загальної політики держави і є діяльністю держави з розвитку туристичної індустрії та суб'єктів туристичного ринку, вдосконалення форм туристичного обслуговування громадян і зміцнення на їх

основі свого економічного, політичного й соціального потенціалу [7].

Державне регулювання туризму – це система заходів задля здійснення підтримувальної, компенсаційної та регулювальної діяльності держави, спрямованої на створення нормальних умов ефективного функціонування ринку туризму та вирішення складних соціально-економічних проблем розвитку національної економіки й усього суспільства [8, с. 13]. Державне регулювання є частиною державної туристичної політики і включає в себе систему механізмів з координації та безпосереднього управління цією сферою суспільної діяльності [14, с. 8].

І.В. Валентюк зазначає, що державне управління сферою туризму це вид діяльності держави, суттю якого є здійснення управлінського організуючого впливу на цю сферу шляхом використання повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування через організацію виконання законів, здійснення управлінських функцій з метою комплексного розвитку вітчизняного туризму, а також забезпечення реалізації державної туристичної політики [15, с. 10–11].

Невід'ємним елементом системи управління виступають суб'єкти, їх визначають у науковій літературі як органічну, структурно-функціональну складову частину соціальної системи управління, представлену індивідом або групою людей, наділених владними повноваженнями здійснювати вольовий, моральний та інтелектуальний вплив на інших [3, с. 11].

Галузева система управління туристичною діяльністю в сфері сільського туризму складається з державних органів та недержавних суб'єктів управління, окремою ланкою координації

туристичної діяльності є міжнародні організації. Проаналізуємо діяльність основних суб'єктів управління у сфері туристичної діяльності України.

Н.А. Опанасюк вважає, що Закон переобтяжений положеннями (статті 7, 8, 9 і 11), що визначають перелік органів, які здійснюють регулювання в галузі туризму, та їх повноваження, що є необґрунтованим. По-перше, дані норми не є предметом регулювання галузевого Закону України «Про туризм», оскільки виключно Конституцією України (ст. 6) встановлюються повноваження органів державної влади (Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та інших) у всіх сферах суспільного життя, а значить вони поширюються і на туристичну галузь. По-друге, вказані положення суперечать ст. 8 Конституції України, оскільки норми Конституції України є нормами прямої дії, а, отже не потребують дублювання. Таким чином, дані статті значно перевантажують Закон нормативним матеріалом з питань, що не є предметом його регулювання, та призводять до необґрунтованого укрупнення законодавчого акту, оскільки не впливають на зміст, межі й коло повноважень цих органів у сфері туризму. Закріплення повноважень зазначених державних органів в Основному Законі є самодостатнім і не вимагає додаткового їх закріплення ще й в галузевому законодавчому акті [11, с.131–132].

Ст. 6 Закону України «Про туризм» визначає основні способи та цілі державного регулювання в галузі туризму, а також основні пріоритетні напрями державної політики в галузі туризму.

Реалізація державної політики в галузі туризму здійснюється шляхом:

- визначення і реалізації основних напрямів державної політики в галузі туризму, пріоритетних напрямів розвитку туризму;
- визначення порядку класифікації та оцінки туристичних ресурсів України, їх використання та охорони;
- спрямування бюджетних коштів на розробку і реалізацію програм розвитку туризму;
- визначення основ безпеки туризму;
- нормативного регулювання відносин у галузі туризму (туристичного, готельного, екскурсійного та інших видів обслуговування громадян);
- ліцензування в галузі туризму, стандартизації і сертифікації туристичних послуг, визначення кваліфікаційних вимог до посад фахівців туристичного супроводу, видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу;
- встановлення системи статистичного обліку і звітності в галузі туризму та курортно-рекреаційного комплексу;
- організації і здійснення державного контролю за дотриманням законодавства в галузі туризму;
- визначення пріоритетних напрямів координації наукових досліджень та підготовки кадрів у галузі туризму;
- участі в розробці та реалізації міжнародних програм з розвитку туризму.

Державне регулювання в галузі туризму здійснюється відповідно до чинного законодавства, мета якого:

- забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, відновлення і зміцнення здоров'я, на безпеку для життя і здоров'я довілля, за-

доволення духовних потреб та інших прав;

- безпека туризму, захист прав та законних інтересів туристів, інших суб'єктів туристичної діяльності та їх об'єднань, прав та законних інтересів власників або користувачів земельних ділянок, будівель та споруд;

- збереження цілісності туристичних ресурсів України, їх раціональне використання, охорона культурної спадщини та довкілля, врахування державних і громадських інтересів при плануванні та забудові територій;

- створення сприятливих умов для розвитку індустрії туризму, підтримка пріоритетних напрямів туристичної діяльності.

Основними пріоритетними напрямами державної політики в галузі туризму є:

- удосконалення правових засад регулювання відносин у галузі туризму;

- забезпечення становлення туризму як високорентабельної галузі економіки України, заохочення національних та іноземних інвестицій у розвиток індустрії туризму, створення нових робочих місць;

- розвиток в'їзного та внутрішнього туризму, сільського, екологічного (зеленого) туризму;

- розширення міжнародного співробітництва, утвердження України на світовому туристичному ринку;

- створення сприятливих для розвитку туризму умов шляхом спрощення та гармонізації податкового, валютного, митного, прикордонного та інших видів регулювання;

- забезпечення доступності туризму та екскурсійних відвідувань для дітей, молоді, людей похилого віку, інвалідів та малозабезпечених громадян шляхом

запровадження пільг стосовно цих категорій осіб [11].

Враховуючи специфіку туристичної послуги, що надається фізичною особою на основі особистого господарства з використання особистого майна та приналежність вказаних послуг до сільської території, доречно згадати органи виконавчої влади в сфері аграрної політики. Діяльність, яка стосується агропромислового комплексу і відбувається на сільській території, що підвладна Міністерству аграрної політики та продовольства України. Такий розподіл повноважень впливає із Положення про Мінагрополітики України [16].

Мінагрополітики є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної аграрної політики, продовольчої безпеки держави, державного управління у сфері аграрної політики.

До основних завдань Мінагрополітики, що стосується сфери сільського туризму, можна віднести:

- здійснення державного управління у сфері сільського господарства;

- розроблення і здійснення заходів, спрямованих на комплексний розвиток галузей агропромислового виробництва і сільських територій;

- участь у формуванні та реалізації інноваційної, інвестиційної і соціальної політики у сільській місцевості.

Інші центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень: здійснюють підготовку пропозицій щодо реалізації державної політики в галузі туризму; беруть участь у створенні організаційно-правових та економічних механізмів реалізації державної політики в галузі туризму.

До системи державних органів виконавчої влади, що беруть участь в управлінні туристичною сферою, потрібно також віднести місцеві органи виконавчої влади. Згідно з ст. 118 Конституції України та Закону України від 9 квітня 1999 року № 586 – XIV «Про місцеві державні адміністрації», виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації. Відповідно до адміністративно-територіального устрою України, існують обласні, районні державні адміністрації, а також Київська та Севастопольська міські державні адміністрації. У структурі місцевих адміністрацій функціонують управління, відділи або сектори з питань розвитку туризму [16].

Місцеві державні адміністрації в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці в сфері сільського туризму забезпечують:

- виконання Конституції, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня;
- виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля;
- реалізацію інших наданих державою, а також делегованих відповідними радами повноважень.

Певні повноваження у цій сфері також мають органи місцевого самоврядування. Так, керуючись п. 16 ч. 1 ст. 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [17] та на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 року № 583 «Про затвердження Державної цільової програми розвитку туризму і

курортів на 2011–2015 роки» [13], Івано-Франківська обласна рада, наприклад, ухвалила рішення щодо затвердження Програми розвитку туризму в Івано-Франківській області на 2011–2015 роки [16].

Програма передбачає здійснення комплексу заходів щодо удосконалення системи управління туристичною галуззю, зміцнення її матеріальної бази, створення умов для реалізації інвестиційних проєктів, нарощування обсягів надання туристичних послуг за рахунок розширення в'їзного та внутрішнього туризму, розвиток сільського туризму, підвищення якості та розширення асортименту туристичних послуг, підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів та об'єктів історико-культурної спадщини, поліпшення транспортного обслуговування, випуск якісної рекламно-інформаційної продукції.

Повертаючись до законопроекту «Про аграрний туризм та агротуристичну діяльність» [12], розробленого Мінагрополітики, зазначимо, що у ньому не враховано міжнародні традиції сільського туризму та його реальної практики в Україні. Зокрема, як свідчить європейський досвід, нормативне та організаційне забезпечення у сфері сільського туризму регулюється двома державними відомствами – органами управління туристичної галузі та агропромислового сектору. При цьому загальні правила функціонування встановлюються туристичним відомством, а конкретні механізми діяльності – аграрним відомством. Зокрема, автори законопроекту використали термінологію (агротуризм, агротуристичне господарство), що використовується у практиці сільського туризму Польщі, але не проаналізу-

вали всебічно організаційно-правові механізми його функціонування у цій країні. У Польщі допуск агроосель на ринок здійснюється туристичним відомством за умови виконання квартиродавцями мінімальних вимог, які встановлені відповідними стандартами.

Служба аграрного відомства цієї країни відповідає за питання навчання та консультування власників осель, здійснення кредитної політики. У Польщі, як і в Європейському Союзі загалом, немає визначених юридичних норм і категорій, які відносяться до агротуристичних послуг. Однак організації, які об'єднують послугодавців, наприклад, Польська Федерація сільського туризму «Гостинні господарства», впроваджують власні пакети категоризації та видають господарствам відповідний знак якості у сфері сільського туризму.

У законопроекті «Про аграрний туризм та агротуристичну діяльність», на жаль, не передбачено співпрацю з туристичним відомством та суб'єктами туристичної діяльності. Саме ця співпраця є стрижневою у законопроекті «Про сільський туризм», що опирався на два базових закони «Про туризм» і «Про особисте селянське господарство».

Разом із тим слід зазначити, що запропонований законопроект охоплюючи лише окремий аспект сільського туризму – агротуристичний може бути важливим доповненням до підготовленого раніше законопроекту «Про сільський туризм». Саме останній законопроект відніс надання послуг з сільського туризму до предмету діяльності особистих селянських господарств та одночасно встановив, що діяльність, пов'язана з веденням осо-

бистих селянських господарств, не відноситься до підприємницької. Це положення закону не позбавляє членів особистих селянських господарств права на зайняття підприємницькою діяльністю, проте воно включає їхній обов'язок набувати статусу суб'єкта підприємництва для здійснення тих видів діяльності, що входять до предмету діяльності особистих селянських господарств та для надання послуг з сільського туризму. Незважаючи на це, законодавець створив правову колізію, віднісши послуги з сільського туризму до підприємницької діяльності в Законі України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» [18].

Автори законопроекту «Про сільський зелений туризм» зуміли врахувати особливості цих двох законів України, передбачивши критерії, відповідно до яких можна визначити чи належить сільський туризм до підприємницької діяльності. Слід зауважити, що в деяких європейських країнах у якості критеріїв для відмежування сільського туризму від підприємницької діяльності служить обсяг надаваних послуг та / або сукупний розмір річного прибутку, що отримується відповідно до результатів діяльності в сфері сільського туризму. Перший критерій значною мірою залежить від тривалості сезонної активності сільського туризму в тому чи іншому регіоні, привабливості самого регіону та, відповідно, рівня «заповнюваності», а також від ціни цих послуг. Другий є більш об'єктивним, оскільки дозволяє застосовувати рівний вимір, підхід до широкого кола сільських господарів незалежно від регіональних особливостей та вартості послуг.

Тож діяльність з надання послуг у сфері сільського туризму не відно-

ситься до підприємницької діяльності за умови, якщо сукупний річний прибуток від діяльності у сфері сільського туризму не перевищує річний розмір прожиткового мінімуму у розрахунку на сільського господаря та на кожного члена родини, які постійно проживають з ним. В іншому випадку надання послуг сільського туризму має здійснюватися на засадах підприємництва.

На сьогодні в Україні створено певні організаційні та нормативно-правові підвалини для розвитку сільського туризму. Необхідно зазначити, що державне регулювання сільського туризму має певну особливість, котра полягає в тому, що дана галузь потребує координації та регулювання більшою мірою, ніж будь-яка інша сфера туристичної діяльності. В той же час постійна регламентація та надмірне втручання держави можуть негативно позначитися на здійсненні системи державного регулювання туристичної сфери сільської місцевості. Тому слід чітко розмежувати функції і повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Надзвичайно важливим залишається формування туристичної політики, системи державного регулювання у сфері сільського туризму, визначення їх форм, засобів та інструментів. Головним завданням у формуванні даної політики є координація зусиль уряду, парламенту, міністерств, відомств, інших органів державної влади, а також громадських організацій та підприємницьких структур для більш ефективного розвитку сільського туризму в Україні. Щоб забезпечити сталий розвиток сфери відпочинку в українському селі в умовах економічної кризи, повинні існувати врегульовані парт-

нерські стосунки влади, бізнесу та професійних громадських організацій. Саме тому, зважаючи на сучасний стан економіки України, збільшення попиту на відпочинок у природному середовищі, та враховуючи необхідність створення сучасного ринку пропозицій відпочинку у сільській місцевості, своєчасною має бути підтримка з боку держави.

Важливим є питання щодо методів державного регулювання відносин у сфері сільського туризму. Під останніми варто розуміти способи управління ринковою моделлю у сфері сільського туризму, способи впливу держави на сферу підприємництва в туристичній сфері, інфраструктуру ринку, некомерційний сектор економіки з метою створення умов для їх ефективного функціонування.

Існує декілька класифікацій методів державного регулювання. Відповідно до ієрархічних рівнів управління виділяють три групи методів державного механізму управління: макро-, мезо- і мікроекономічні [2].

Розповсюдженою є класифікація методів державного регулювання за формами і засобами впливу. За формами впливу методи державного регулювання економіки поділяють на дві групи: методи прямого та непрямого впливу.

До методів державного регулювання розвитку рекреаційно-туристичного комплексу прямого впливу належать ті, які безпосередньо впливають на функціонування суб'єктів ринку, а саме: 1) закони та інші нормативно-правові акти; 2) ліцензування туристичної діяльності та державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності; 3) державний контроль за розміщенням туристичних об'єктів і викорис-

танням історико-культурних пам'яток; 4) генеральні плани забудови курортно-рекреаційних територій і розвитку туристичних центрів, природних заповідників тощо; 5) спрощення процедури візового режиму для іноземних туристів, що прибувають в Україну з метою участі у сільському туризмі; 6) фінансове сприяння розвитку дитячого, молодіжного, сільського туризму; 7) введення стандартизації та сертифікації закладів розміщення, харчування; 8) запровадження фінансової гарантії відповідальності туристичних підприємств перед клієнтами [4, с. 36].

До методів непрямого регулювання належать ті, які регламентують поведінку суб'єктів ринку опосередковано, через створення певного економічного середовища, що змушує їх діяти в потрібному для держави напрямку. Серед непрямих важелів регулювання рекреаційно-туристичного комплексу слід виділити наступні: 1) державна політика розвитку туризму; 2) створення сприятливих умов для залучення внутрішніх та іноземних інвестицій в туристичну індустрію; 3) підвищення доходів і збільшення вільного часу населення; 4) підтримка ринкової конкуренції і недопущення монополізації туризму; 5) входження України до світових готельно-ресторанних ланцюгів і глобальних маршрутів; 6) стимулювання розвитку туристичної інфраструктури вздовж національних ділянок міжнародних транспортних коридорів та автомагістралей тощо [4, с. 37–41].

Залежно від застосування засобів впливу на суб'єктів туристичного господарювання розрізняють правові та адміністративні методи системи регулювання сільського туризму. Окрім правових методів державного регулювання діяльності в сфері сільського

туризму широкого застосування набули адміністративні методи, на розгляд яких слід зупинитись більш детально.

Адміністративні методи державного регулювання – це інструменти прямого впливу держави на діяльність суб'єктів у сфері туризму. Їх ознаками є прямий вплив державного органу або посадових осіб на функції виконавців через установлення їх обов'язків, норм поведінки. У країнах зі стабільним розвитком економіки адміністративні методи відіграють другорядну роль. Їх використання є доцільним тоді, коли ринковий механізм і економічні засоби державного регулювання економіки є недостатніми або діють дуже повільно.

Наразі гостро стоїть питання удосконалення умов ліцензування, технології стандартизації, сертифікації та статистики, візової підтримки України відносно іноземних держав, безпечних з міграційного погляду. Зважаючи на складність і багатоаспектність зазначеної проблематики, подальшого вивчення потребують методичні розробки ЮНВТО та відповідне міжнародне правове середовище, від якого залежить конкурентоспроможність українського туристичного продукту та обсяги надання туристичних послуг на внутрішньому та світовому ринках. Останні мають бути адаптовані до умов України, отримати в подальшому відповідне організаційно-правове забезпечення.

Висновки. Отже, незважаючи на значну кількість нормативних документів, пов'язаних з наданням послуг сільського зеленого туризму, державні гарантії розвитку цього виду діяльності є неефективними, що обумовлено відсутністю певної системності, а також дієвих механізмів їх реалізації.

Аналіз існуючої нормативно-право-

вої бази в Україні виявив необхідність подальшого розширення та поглиблення правової основи функціонування туризму. Існуюче законодавство не дозволяє ефективно керувати розвитком даного виду туризму, що гальмує можливість отримувати територіальними громадами максимальний мультиплікативний ефект.

Література та джерела

1. Брагинский М.И. Договорное право: Общие положения. Кн. 1 / М.И.Брагинский, В.В.Витрянский. – 2-е изд., испр. – М. : Статут, 1999. – 848 с.
2. Валентюк І. В. Організаційно-економічні механізми державного регулювання туристичної сфери України : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми держ. упр.» / І.В. Валентюк ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К., 2005. – 20 с.
3. Господарський кодекс України : прийнятий 16 січня 2003 р. – К.: Істина, 2003. – 208 с.
4. Государственное управление : основы теории и организации : учебник / под ред. В.А. Козбаненко. – М. : Статут, 2000. – 912 с.
5. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу : навч. посіб. / Л.П. Дядечко. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2006. – 224 с.
6. Квартальнов В.А. Туризм: теория и практика: избр. тр.: в 5 т. / В.А. Квартальнов. – М. : Финансы и статистика, 1998. – Т. 3: Новые цели и функции туризма: экономика и управление. – 384 с.
7. Опанасюк Н.А. Конституційно-правові основи туризму в Україні : дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Опанасюк Наталія Анатоліївна. – К., 2005. – 218 с.
8. Про аграрний туризм та агротуристичну діяльність: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ecoplan.com.ua/index2.php?a=vie wmaterial&id=9>.
9. Про Державне агентство України з туризму та курортів: Положення, затверджене Указом Президента України від 08.04.2011 р. № 444/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=444/2011>.
10. Про затвердження Державної цільової програми розвитку туризму і курортів на 2011–2015 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2002 р. № 583 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/495-2011-p>.
11. Про Міністерство аграрної політики та продовольства України: Положення, затверджене Указом Президента України від 23.04.2011 р. № 500/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/500/2011>.
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
13. Про недобросовісні умови контракту за участю споживача: Директива від 05.04.1993 р. № 93/13/ЄС (Директива про недобросовісні умови споживчих контрактів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31993L0013:en:HTML>
14. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон України від 17.06.2004 р. № 1807-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1807-15>.
15. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kodeksy.com.ua/pro_turizm.htm.
16. Програма розвитку туризму в Івано-Франківській області на 2011–2015 роки (затверджена 31 січня 2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.if.gov.ua/?q=page&id=19344
17. Теличкань І.І. Адміністративно-правове регулювання сільського зеленого туризму / І.І. Теличкань // Збірник наукових

праць Уманського державного аграрного університету. Вип. 71, ч. 2. Економіка. – Умань : УДАУ, 2009. – С. 61–70.

18. Шупік Б.В. Поняття й ефективні методи державного регулювання міжнародного туризму в Україні / Б.В. Шупік // Держава та регіони. Серія: Державне управління: науково-виробничий журнал. – 2009. – № 2. – Запоріжжя : Гуманітарний університет «Запорізький інститут державного та муніципального управління». – С. 192–198.

Filjuk S.M. TYPES OF STATE REGULATION IN THE FIELD OF RURAL TOURISM. *The article presents the regulatory framework of rural tourism and the characteristics of state regulation in rural tourism.*

In the socio-economic context rural tourism also acts as an important supportive factor for the economic development of not only the state but the inhabitants of agricultural areas, because it attracts investment, promotes development of certain regions. In this regard, the creation of economic and legal basis for attraction of wide layers of the population to tourism activities is of particular importance. One of our first steps in this field should be state regulation of relations in the sphere of rural tourism.

Implementation of the state policy of development of rural tourism requires certain financial and economic leverage that requires theoretical justification and political and legal support. Industry system of tourism management in rural tourism consists of state and non-state control, a certain coordinating chain of international organizations' tourism activities. The article analyzes the performance of the main subjects of management in the sphere of tourist activities in Ukraine. Thus, state regulation of rural

tourism is a purposeful action on the part of the state and its bodies to whom the state delegated the appropriate authority regarding the formation and support of tourism and recreation environment, adjusting the volume and direction of tourist flows, tourist infrastructure, protection of recreational resources and protected areas, recreation and leisure time of the country-side population, improving recreational and tourist complexes.

Keywords: *rural tourism, regulatory framework, state regulation.*

Філюк С.М. ВИДЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СФЕРЕ СЕЛЬСЬКОГО ТУРИЗМА. *В статье приведена нормативно-правовая база сельского туризма и дана характеристика государственного регулирования в сельском туризме. В социально-экономическом контексте сельский туризм также выступает важным вспомогательным фактором экономического развития не только государства, но и населения сельскохозяйственных районов, поскольку привлекает капиталовложения, способствует развитию регионов. В связи с этим особое значение приобретает создание экономико-правовых основ для привлечения широких слоев населения к туристической деятельности. Одним из первоочередных шагов в этой сфере должно стать государственное регулирование отношений в сфере сельского туризма.*

Для внедрения государственной политики развития сельского туризма необходимы определенные финансово-экономические рычаги, которые как никогда требуют теоретического обоснования и политико-правовой

поддержки. Такой вид туризма выполняет функции оздоровления и познания, давая возможность городским жителям отдохнуть на природе, посетить местные достопримечательности, ознакомиться с бытом современных сельских жителей и народными традициями, которые они хранят с давних времен. Сельский туризм

развивает инфраструктуру села, обеспечивает сельчан новыми рабочими местами и способствует поступлению средств в государственный и местный бюджеты.

Ключевые слова: сельский туризм, нормативно-правовая база, государственное регулирование.